

BipeTeka

Biuletyn Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu

Rok 2025, Numer 4 (24)

Znamy zwycięzcę konkursu „Powstanie Zamojskie”

Karol Łuczyn z Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Papieża Jana Pawła II w Bilgoraju wykazał się dużą wiedzą historyczną i został pierwszym zwycięzcą Wojewódzkiego Konkursu Historycznego „Powstanie Zamojskie” → **s. 3**

Rok Żeromskiego

Żeromski odkryty na nowo!

„Wszystkim rządzi przypadek, szczęście, kaprys doli” – mawiał Stefan Żeromski. W czwartek 20 listopada los ewidentnie sprzyjał wszystkim, którzy zgromadzili się w czytelni Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu. W tym bowiem dniu odbyła się ciekawa sesja naukowa „Stefan Żeromski – znany i nieznan”, zorganizowana przez Bibliotekę Pedagogiczną w Zamościu z okazji setnej rocznicy śmierci Stefana Żeromskiego, który jest jednym z patronów roku 2025. Sesja odbyła się w formie hybrydowej.

Konferencję otworzyła dr **Dorota Mach**, dyrektor biblioteki. Następnie uczestnicy mogli wysłuchać interesujących wykładów. Jako pierwsza wystąpiła **Beata Wasilewska-Wnuk**, doradca metodyczny Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, która omówiła temat „Jeszcze żywsza historia w wyobraźni Stefana Żeromskiego”. Prelegentka przybliżyła, w jaki sposób Żeromski wykorzystywał historię jako twórczy impuls, tworząc literaturę głęboko zakorzenioną w doświadczeniu narodowym, a jednocześnie pełną emocji i psychologicznej złożoności. Podkreślono rolę wyobraźni pisarza oraz jego umiejętność łączenia faktów historycznych z artystyczną kreacją. Wykład uzupełniony został fragmentami utworów pisarza, które odczytał **Miłosz Kucharski**, uczeń I Liceum Ogólnokształcącego w Zamościu.

Drugą prelekcję wygłosiła dr **Maria Dworzycka**, konsultant Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, na temat „Żeromski od podstaw. Jak zaszczerpić wrażliwość i patriotyzm u najmłodszych czytelników?”. Prelegentka skupiła się na praktycznym wymiarze pracy z tekstami Żeromskiego w edukacji wczesnoszkolnej i szkolnej. Wskazała, jak dzięki odpowiednim metodom dydaktycznym można wprowadzać młodych czytelników

w świat wartości obecnych w prozie pisarza – m.in. wrażliwości społecznej, empatii i patriotyzmu.

Ostatnie wystąpienie należało do **Łukasza Trojanowskiego**, nauczyciela I Społecznego Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Europejskiej w Zamościu, który wygłosił wykład „Dzieła Stefana Żeromskiego – między biografią a architekturą”. Prelegent zaprezentował fascynujące związki między życiorysem Żeromskiego a przestrzeniami, w których żył i tworzył. Zwrócił uwagę na motywy architektoniczne w jego twórczości oraz ich symboliczne znaczenie.

Na zakończenie wydarzenia dyrektor biblioteki dr Dorota Mach wręczyła nagrody laureatom wirtualnego escape roomu „Pokój zagadek – Stefan Żeromski”. Nagrody otrzymały uczennice I Społecznego Liceum im. Unii Europejskiej w Zamościu – **Wiktoria Wojciechowska** oraz **Hanna Szkałuba**.

– *Siedem książek Żeromskiego wydanych w serii Biblioteka Narodowa, najlepiej świadczy o randze tego pisarza w literaturze polskiej* – powiedział podczas swojego wystąpienia Łukasz Trojanowski. Niewątpliwie warto poznać i zgłębiać twórczość autora takich dzieł jak „Ludzie bezdomni”, „Przedwiośnie”, czy „Popioły”, który Polskę nosił w swoim sercu.

Konkursy

Gala finałowa konkursu „Powstanie Zamojskie”

„Naród, który traci pamięć przestaje być Narodem, staje się jedynie zbiorem ludzi, czasowo zajmujących dane terytorium” – powiedział Józef Piłsudski. W myśl słów marszałka Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu zorganizowała Wojewódzki Konkurs Historyczny „Powstanie Zamojskie”, którego celem było kultywowanie pamięci o dramatycznych wydarzeniach II wojny światowej, ze szczególnym uwzględnieniem wysiedleń Dzieci Zamojszczyzny.

15 grudnia 2025 r. w siedzibie biblioteki odbyła się uroczysta gala podsumowująca konkurs. Wydarzenie uświetniło swoją obecnością wielu znamienitych gości, wśród których znaleźli się przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie, Zarządu Okręgowego Środowiska Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu, Muzeum Zamojskiego w Zamościu, 18. Pułku Przeciwlotniczego w Zamościu, PTTK Oddziału w Zamościu oraz nauczyciele i uczniowie lokalnych szkół.

Na początku przybyłych gości przywitała i ze słowem wstępnym wystąpiła dr **Dorota Mach**, dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu. Następnie zebrani goście wysłuchali dwóch ciekawych prelekcji. Dr **Jakub Żygawski**, dyrektor Archiwum Państwowego w Zamościu, wygłosił prelekcję pt. „Źródła archiwalne dotyczące Zamojszczyzny w okresie II wojny światowej w zasobie Archiwum Państwowego w Zamościu”. Kolejny wykład zatytułowany „Śladami dzieci wysiedlonych z Zamojszczyzny w czasie II wojny światowej” przygotowała dr **Beata Kozaczyńska** z Uniwersytetu w Siedlcach. Wykład ten odczytała **Alina Kierepka**, koordynator konkursu „Powstanie Zamojskie”.

Po wystąpieniach przyszedł czas na rozstrzygnięcie Wojewódzkiego Konkursu Historycznego „Powstanie Zamojskie”. Finał tego konkursu odbył się 10 grudnia w Bibliotece Pedagogicznej w Zamościu. W konkursie wzięło udział 31 uczniów (zostało zakwalifikowanych do finału 32 uczniów – jedna osoba była nieobecna) z 12 szkół ponadpodstawowych z województwa lubelskiego. Maksymalna liczba punktów do zdobycia – 70.

Konkurs przebiegał zgodnie z regulaminem, pod nadzorem komisji konkursowej. Analizę wyników z poszczególnych szkół dokonała komisja konkursowa w składzie: przewodnicząca komisji dr Dorota Mach, dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu oraz nauczyciele bibliotekarze – **Alina Kierepka**, **Alicja Piskorska**, **Agnieszka Kowalczyk**, **Elżbieta Olędzka**, **Anna Maciukiewicz** i **Dariusz Mazurek**.

Komisja wyróżniła następujących laureatów konkursu:

1. miejsce: **Karol Łuczyn** – Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Papieża Jana Pawła II w Biłgoraju,
2. miejsce: **Mikołaj Zdybel** – Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej w Biłgoraju,
3. miejsce: **Filip Bryk** – Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Zamościu.

Wyróżnienia otrzymali:

- **Weronika Dziura** – I Liceum Ogólnokształcące im. Organizacji Narodów Zjednoczonych w Biłgoraju,
- **Aleksander Komada** – Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Papieża Jana Pawła II w Biłgoraju,
- **Szymon Surmacz** – Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej w Biłgoraju,
- **Olivia Pomykała** – III Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Zamościu,
- **Bartosz Buczkowski** – Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Zamościu.

Na podsumowanie głos zabrała dyrektor biblioteki dr Dorota Mach, która pogratulowała wiedzy i włożonej pracy w przygotowania do konkursu uczniom oraz ich nauczycielom. Słowa podziękowania do organizatorów konkursu skierował także **Tadeusz Nowogrodzki**, prezes Zarządu Okręgowego Środowiska Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu.

Realizację konkursu wsparły instytucje:

- Muzeum Fortyfikacji i Broni Arsenał – Oddział Muzeum Zamojskiego w Zamościu,
- Ogród Zoologiczny im. Stefana Milera w Zamościu – ufundowanie nagród,
- Archiwum Państwowe w Zamościu – współorganizacja gali podsumowującej projekt.

Konkurs był realizowany pod Honorowym Patronatem:

- Marszałka Województwa Lubelskiego Jarosława Stawiarskiego,
- Lubelskiego Kuratora Oświaty Tomasza Szablowskiego,
- Prezydenta Miasta Zamość Rafała Zwolaka.

Patronat medialny sprawowały lokalne media:

- Polskie Radio Lublin,
- Tygodnik Zamojski,
- Portal Akademicki Skafander,
- Katolickie Radio Zamość,
- ezamosc.pl,
- roztocze.net.

Projekt edukacyjny

Zamość – miasto świadectwo

„Zamość – miasto świadectwo” to tytuł projektu przygotowanego przez Bibliotekę Pedagogiczną w Zamościu we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Lublinie. Celem przedsięwzięcia było kultywowanie pamięci o wydarzeniach, które rozgrywały się na Zamojszczyźnie w okresie II wojny światowej, oraz upamiętnienie

ofiar i wysiedlonych podczas niemieckiej okupacji – z Zamojszczyzny wysiedlono ok. 110 000 mieszkańców Zamojszczyzny, w tym przynajmniej 30 000 dzieci. 11 grudnia w Bibliotece Pedagogicznej w Zamościu odbyła się prezentacja projektu. Wydarzenie zgromadziło nauczycieli, uczniów, pasjonatów historii oraz mieszkańców Zamościa i regionu, którzy chcieli lepiej poznać miejsca pamięci związane z tragicznymi losami miasta w latach II wojny światowej. W wydarzeniu uczestniczyli także **Kinga Żelazko, Agnieszka Skura i Julia Markowska** – pracownicy Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej w Lublinie.

Spotkanie rozpoczęło się od otwarcia wystawy IPN „Dzieci Zamojszczyzny. Historia i Pamięć” prezentowanej w bibliotecznej Galerii BipeArt. Wystawa ukazuje dramatyczne losy najmłodszych mieszkańców regionu podczas wysiedleń i germanizacji. Ekspozycja wzbudziła duże zainteresowanie i skłaniała do re-

fleksji nad pamięcią o ofiarach wojny.

W ramach wydarzenia zaprezentowano folder edukacyjny „Ścieżkami pamięci. Miejsca martyrologii narodu polskiego w Zamościu w latach 1939–1944”, przybliżający kluczowe punkty na mapie

miasta związane z okresem okupacji niemieckiej. Dyrektor biblioteki dr **Dorota Mach** omówiła szczegółowo miejsca pamięci, zaprezentowane w folderze, opowiedziała o ich lokalizacji i ich znaczeniu w tragicznych wojennych wydarzeniach. Następnie Kinga Żelazko zaprezentowała aplikację ActionTrack i zachęcała do odbycia spaceru edukacyjnego, umożliwiającego odkrywanie historii Zamościa w nowoczesnej, interaktywnej formie.

Spotkanie było ważną i poruszającą lekcją historii. W obliczu przywoływanym wydarzeń z przeszłości w sposób szczególnie wybrzmiał apel skierowany do młodzieży przez **Tadeusza Nowogrodzkiego**, prezesa Zarządu Okręgowego Środowiska Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu: – *Proszę was, abyście pamiętali o tamtych wydarzeniach i tak działali w życiu społecznym i politycznym, aby tamta wielka tragedia nigdy się nie powtórzyła.*

Historia

Od wielkości do upadku

Dobiegł końca rok 2025 – rok milenium koronacji dwóch pierwszych królów Polski w Gnieźnie. Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu włączyła się w obchody 1000. rocznicy tych doniosłych wydarzeń realizując projekt „Od wielkości do upadku”. W ramach projektu od kwietnia do września 2025 r. odbywały się zajęcia edukacyjne przygotowane dla przedszkoli, szkół podstawowych oraz seniorów. Były one prowadzone w Przedszkolu Miejskim nr 9, Przedszkolu Miejskim nr 15 oraz w czytelni BP w Zamościu. W zajęciach uczestniczyli uczniowie:

- Szkoły Podstawowej nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza w Zamościu
- Szkoły Podstawowej nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi w Zamościu
- Szkoły Podstawowej im. Jana Króla w Nieliszu,
- Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Malicach
- Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu,

Pierwsze koronacje w Polsce były także tematem zajęć podczas spotkania z seniorami. Udział w zajęciach umożliwił ich uczestnikom poznanie lub przypomnienie ważnych wydarzeń historycznych z początków monarchii w Polsce, wzbogacenie wiedzy o polskich królach i książętach. Podczas zajęć wykorzystano rozmaite środki i pomoce dydaktyczne: rekwizyty, źródła pisane, audiowizualne, karty pracy, quizy online, teatrzyk kamishibai, a także AI.

Elżbieta Olędzka

Historia

Mieszko II Lambert - król, który został księciem

Mieszko II Lambert, syn Bolesława Chrobrego i Emnildy, żył w latach 990–1034, a panował w okresie 1025–1034 r. Został koronowany na króla Polski w grudniu 1025 roku. W bieżącym roku przypada tysięczna rocznica tamtego wydarzenia.

W pierwszych latach panowania Mieszko II kontynuował politykę ojca organizując wyprawy do Saksonii przeciw cesarzowi Konradowi II. Ingerował w wewnętrzne sprawy Czech, zawarł sojusz z Węgrami, który miał stanowić osłonę przed Czechami i Niemcami. Matka zadbała o jego wykształcenie, nie odziedziczył jednak talentów politycznych po ojcu. Wskutek najazdu ze strony przyrodniego brata, księcia Bezpryma (1030, 1031), wspieranego przez Rusinów i Niemców, Polska straciła część swego terytorium, a insygnia królewskie na znak zależności od cesarza zostały odesłane na dwór cesarski.

Bezprym na krótko przejął rządy (został zamordowany w 1032 r.), skutkowało to osłabieniem władzy centralnej w Polsce, co wykorzystali sąsiedzi, organizując kolejne wyprawy: książę ruski Jarosław Mądry odebrał Grody Czerwieńskie, książę czeski Brzetysław spustoszył kraj i oderwał od Polski Morawy, zaś Miłsko i Łużyce dostały się pod panowanie cesarza Konrada II. Po śmierci Bezpryma Mieszko II wrócił do kraju, ale zrzekł się tytułu królewskiego i oddał hołd cesarzowi. Jego ponowne panowanie zapoczątkowało pierwszy kryzys polityczny i gospodarczy państwa polskiego.

Elżbieta Olędzka

Nasi Czytelnicy

„Uwielbiam uśmiechy, szczerość i entuzjizm dzieci”

W cyklu „Nasi Czytelnicy” poznajemy bliżej gust czytelniczy, pasje i zainteresowania użytkowników Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu. Kolejnym gościem jest Małgorzata Gontarska-Łepik, nauczycielka pracująca w Przedszkolu Językowym For Kids w Zamościu

Każdy z nas szuka swojej drogi w życiu, która zaprowadzi nas do radości i spełnienia. Czy studia na kierunku pedagogika są właśnie krokiem w tym kierunku?

Tak, to prawda, ciągle poszukujemy swojej drogi, swojego miejsca na ziemi, gdzie będziemy czuli się bezpiecznie i będziemy czerpać radość z tego, co robimy. Ja obrałam w życiu jedną główną rolę, o której zawsze marzyłam – rolę mamy, lecz poza nią łączę jeszcze inne. Jestem nie tylko mamą, ale też nauczycielem wychowania przedszkolnego oraz obecnie studentką pedagogiki na Akademii Zamojskiej. Przyznam, że każda z tych ról sprawia mi radość, ale też stawia przede mną mnóstwo wyzwań. Nie zawsze jest lekko, ale też nikt nie powiedział, że będzie... Bardzo chciałam się rozwijać dla siebie, dla moich dzieci oraz wychowanków.

Studia na kierunku pedagogika okazały się idealną alternatywą rozwoju. Jeśli kocha się pracę z ludźmi, chce się pomagać innym, zwłaszcza dzieciom i młodzieży, jest to idealny kierunek. Po ukończeniu studiów będę mogła prowadzić nie tylko zajęcia opiekuńczo-wychowawczo-dydaktyczne, ale również wspierać dzieci, młodzież i rodziny potrzebujących takiego wsparcia. Studia obejmują praktyki zawodowe, które pozwalają zdobyć cenne doświadczenie jeszcze przed zakończeniem nauki.

Pracuje pani w Przedszkolu Językowym For Kids w Zamościu. Jaka według pani jest rola nauczyciela przedszkolnego we współczesnym świecie?

Biorąc pod uwagę refleksję osobistą, doświadczenie życiowe oraz już zdobytą świadomość pedagogiczną, uważam, że współcześnie rola nauczyciela wycho-

wania przedszkolnego jest bardzo złożona. Nauczyciel wspiera rozwój poznawczy, emocjonalny, społeczny, zachęca dzieci do odkrywania i samodzielności. Robi to dostosowując metody pracy do indywidualnych potrzeb swoich wychowanków, jednocześnie współpracując ze specjalistami i rodzicami – dzięki czemu tworzy warunki idealne do prawidłowego rozwoju dziecka. Jeśli charakteryzuje się ogromnym zaangażowaniem, odpowiedzialnością i przede wszystkim kieruje się sercem, dodatkowo jego wysiłki są doceniane przez rodziców i jest w stanie zdziałać.

Co sprawia pani satysfakcję w pracy, a co stanowi wyzwanie?

Uwielbiam dzieci, zawsze jest ich wokół mnie dużo i niezwykle jest dla mnie móc obserwować, jak one się rozwijają, jak zdobywają nowe umiejętności, nabierają pewności siebie, jak chętnie współpracują. Uwielbiam ich uśmiechy, szczerość i entuzjazm. Wyzwanie stanowi różnorodność potrzeb każdego z nich, a co za tym idzie potrzeba indywidualnego podejścia do każdego dziecka. Wyzwaniem jest niekiedy również współpraca z rodzicami, zbudowanie relacji partnerskich opartych na zaufaniu i obraniu wspólnego celu jakim jest dobro dziecka.

Pisze pani obecnie pracę dyplomową „Obraz późnego macierzyństwa w opinii matek Miasta Zamość”. Czy można już wyciągnąć pierwsze wnioski z tej pracy?

Późne macierzyństwo, o którym mowa w mojej pracy, to macierzyństwo po 35 roku życia. Tak, pracując nad tematem już nasuwa się kilka pozytywnych i negatywnych wniosków. Macierzyństwo, bycie matką jest wpisane w rolę kobiety i myślę, że jest to jedna z najważniejszych ról. Powody odraczania macierzyństwa łączą się z wieloma aspektami – biologicznymi, psychologicznymi, kulturowo-społecznymi czy duchowymi – analizując je wszystkie wyodrębniamy wiele pozytywów: dojrzałość emocjonalną matki, i szerzej rodziców, a co za tym idzie większą świadomość wychowawczą, możliwość zapewnienia lepszych warunków bytowych związaną ze stabilizacją zawodową i finansową. Konsekwencje negatywne, które odnaleźć można adekwatnie na wszystkich wymienionych płaszczyznach: odraczanie decyzji o dziecku wiąże się z problemem mniejszej płodności i problemów z ciążą wynikającej z wieku kobiety, duża różnica wieku pomiędzy rodzicami a dziećmi mogą utrudniać porozumiewanie się, negatywne opinie ze strony społeczeństwa.

Domyślam się, że pewnie czasu wolnego ma pani mało, ale gdy już pojawiają się takie chwile, to po jakie książki sięga pani dla przyjemności?

Obecnie, najczęściej jest to literatura dziecięca. Natknęłam się ostatnio na wspomniały cykl książeczek dla dzieci autorstwa Moniki Hoffman-Piszory i Honoraty Kózki „Przygody cudaków”.

Są to pełne uczuć prawdziwe opowieści z życia pewnej rodziniki, pięknie zilustrowane i cudownie opisane. Historie z życia rodziny przedstawione z humorem, uczą o emocjach tych dobrych i tych złych. Myślę, że są to idealne pozycje o moich najmłodszych podopiecznych. Polecam, polecam, polecam!

Często odwiedza pani Bibliotekę Pedagogiczną w Zamościu. Dlaczego warto mieć tutaj konto czytelnika?

Tak, jestem ostatnio częstym bywalcem w Bibliotece Pedagogicznej w Zamościu, chociażby ze względu na mój kierunek studiów, ale nie tylko, odwiedzam bibliotekę również z dziećmi.

Jeśli mowa o zasobach, które przydają mi się na drodze mojej edukacji, to biblioteka oferuje ogromny wybór książek i tekstów. Powiem wprost, dla studentów pedagogiki zasoby posiada niemal stuprocentowe. Ponadto panuje tu niezwykle ciepła atmosfera, pracownicy są zawsze pomocni i życzliwi. Chętnie służą radą, pomagają w poszukiwaniach, objaśniają, jak korzystać z zasobów cyfrowych.

Szczerze zachęcam do korzystania z zasobów biblioteki, ze względu na szeroki wybór książek i czasopism, dodatkowo bogatych zasobów cyfrowych, dzięki którym można poszerzać swoją wiedzę. To cenne miejsce wspierające rozwój wypełnione ciepłymi i służącymi pomocą ludźmi.

Rozmawiał Mateusz Sawczuk

Biłgoraj

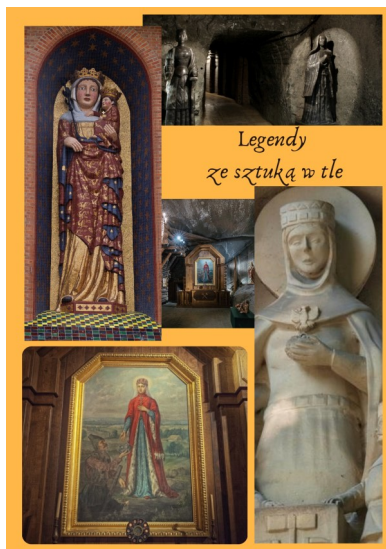
Legendy ze sztuką w tle

„Legendy ze sztuką w tle” – to tytuł kolejnego spotkania z cyklu „Godzina ze sztuką” w Bibliotece Pedagogicznej w Zamościu Filii w Biłgoraju, w którym udział wzięli podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Biłgoraju.

Zarówno legendy, jak i sztuka, mogą służyć do przekazywania wartości, przekonań oraz historii danej społeczności. W Polsce mamy wiele opowieści i miejsc z nimi związanych, które od pokoleń inspirowały twórców i pobudzają wyobraźnię.

Podczas spotkania uczestnicy poznali wybrane polskie legendy, m.in. legendę o posagu św. Barbary, legendę o poznańskich koziołkach, legendę o gdańskich lwach, legendę o Madonnie z kościoła na zamku w Malborku, legendę o św. Kindze, legendę o Kopalni Soli w Wieliczce. Prezentowane były również miejsca związane z tymi opowieściami oraz ich przedstawienia w sztuce – przede wszystkim w malarstwie i rzeźbie.

Legendy od wieków stanowią źródło inspiracji dla artystów, którzy w swoich

działach przedstawiają znane historie lub tworzą ich nowe interpretacje. Sztuka pozwala nie tylko ilustrować legendy, ale też je ożywiać i przekazywać kolejnym pokoleniom. Pełni również ważną funkcję edukacyjną. Spotkanie pokazało, że legenda i sztuka są ze sobą ściśle powiązane – wzajemnie się przenikają, inspirowa i uzupełniają.

Hrubieszów

Cmentarze Hrubieszowa – dziedzictwo, które warto ocalić

28 listopada 2025 roku w Bibliotece Pedagogicznej w Zamościu Filii w Hrubieszowie, odbyło się spotkanie poświęcone lokalnym miejscom pamięci, zatytułowane „Hrubieszowskie cmentarze – zabytki sepulkralne. Wybrane biografy”.

Wydarzenie poprowadziła **Ewa Puszek-Nowak**, hrubieszowska regionalistka, która przybliżyła uczestnikom historię hrubieszowskich nekropolii oraz charakterystyczne formy sztuki sepulkralnej obecne na lokalnych cmentarzach.

Spotkanie zgromadziło przedstawicieli środowisk historycznych, literackich, kulturalnych i artystycznych, osoby zaangażowane w dokumentowanie oraz ochronę dziedzictwa regionu, reprezentantów organizacji społecznych, a także miłośników historii Hrubieszowa. Ich obecność podkreśliła znaczenie podjętej tematyki i jej trwałe miejsce w świadomości mieszkańców.

Podczas prelekcji uczestnicy mieli okazję poznać wybrane biografy dawnych mieszkańców Hrubieszowa oraz ciekawostki związane z symboliką nagrobną i przemianami, jakie zachodziły w sztuce sepulkralnej na przestrzeni lat. Wydarzenie uwypakowało bogactwo lokalnego dziedzictwa kulturowego i potrzebę jego dalszego poznawania.

Spotkaniu towarzyszyła żywa, inspirująca dyskusja, w trakcie której uczestnicy dzielili się refleksjami i pytaniami dotyczącymi lokalnych miejsc pamięci, podkreślając ich wartość historyczną i edukacyjną.

Tomaszów Lub.

Pierwszaki z uśmiechem

W Bibliotece Pedagogicznej Filii w Tomaszowie Lubelskim odbyły się zajęcia integracyjne pod hasłem „Pierwszaki z uśmiechem”, przygotowane przez nauczycieli bibliotekarzy dla uczniów klasy pierwszej ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Tomaszowie Lubelskim. Spotkanie miało na celu wzajemne poznanie dzieci, budowanie przyjaznej atmosfery w grupie oraz naukę współpracy i otwartości na innych poprzez zabawę.

Zajęcia rozpoczęły się od zabaw na przełamanie lodów – dzieci w radosny sposób przedstawiały się, poznawały swoje zainteresowania i odkrywały, jak wiele mają ze sobą wspólnego. Nie zabrakło ruchu, śmiechu i pozytywnej energii!

Język polski

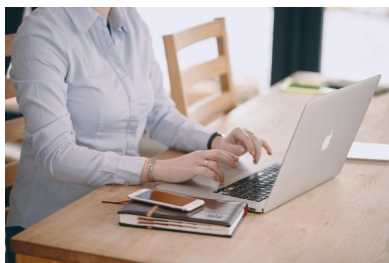
Będziemy pisać inaczej

Zmiany zasad pisowni polskiej, obowiązujące od 1 stycznia 2026 r., wprowadzone przez Radę Języka Polskiego przy prezydium PAN.

1. Pisownia wielką literą nazw mieszkańców miast i ich dzielnic, osiedli i wsi, np. Warszawianin, Zgierzanin, Ochocianka, Mokotowianin, Nowohucianin, Choczołowianin.

Dopuszczenie alternatywnego zapisu (małą lub wielką literą) nieoficjalnych nazw etnicznych, takich jak kitajec lub Kitajec, jugol lub Jugol, angol lub Angol, żabojad lub Żabojad, szkop lub Szkop, makaroniarz lub Makaroniarz.

2. Wprowadzenie pisowni wielką literą nie tylko nazw firm, marek i modeli wyrobów przemysłowych, ale także pojedynczych egzemplarzy tych wyrobów (samochód marki Ford i pod oknem zaparkował czerwony Ford).

3. Wprowadzenie rozdzielnej pisowni części -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście ze spójnikami, np. Zastanawiam się, czy by nie pojechać w góry.

4. Ustanowienie pisowni łącznej nie- z imiesłowami odmiennymi (bez względu na interpretację znaczeniową: czasownikową lub przymiotnikową), tj. zniesienie wyjątku zezwalającego na „świadomą pisownię rozdzielną”.

5. Ujednolicenie zapisu (małą literą) przymiotników tworzonych od nazw osobowych, bez względu na to, czy ich interpretacja jest dzierżawcza (odpowiadają na pytanie czy?), czy też jakościowa (odpowiadają na pytanie jaki?), np. dramat szekspirowski, epoka zygmuntońska, koncert chopinowski, koncepcja kartezjańska, filozofia sokratejska, dialogi platońskie, wiersz miłoszowski.

Przymiotniki tworzone od imion (rzadziej od nazwisk) zakończone na -owy, -in (-yn), -ów będą mogły być zapisywane małą lub wielką literą, np. jackowe dzieci lub Jackowe dzieci, poezja miłoszowa lub poezja Miłoszowa, zosina lalka lub Zosina lalka, jacków dom lub Jacków dom.

6. Wprowadzenie łącznej pisowni członu pół- w wyrażeniach: półzabawa, półnauka, półzartem, półserio, półspał, półczuwał oraz pisowni z łącznikiem w połączeniu typu: pół-Polka, pół-Francuzka (odniesionym do osoby będącej w połowie Polką, w połowie Francuzką).

7. Dopuszczenie w parach wyrazów równorzędnych, podobnie lub identycznie brzmiących, występujących zwykle razem, trzech wersji pisowni:

- z łącznikiem, np. tuż-tuż; trzask-prask; bij-zabij;
- z przecinkiem, np. tuż, tuż; trzask, prask; bij, zabij;
- rozdzielnie, np. tuż tuż; trzask prask; bij zabij.

8. W zakresie użycia wielkich liter w nazwach własnych:

a) w nazwach komet wprowadzenie zapisu wszystkich członów wielką literą, np. Kometa Halleya, Kometa Enckego;

b) wycofany na mocy decyzji Rady Języka Polskiego z dn. 27 października 2025 r.*

c) w nazwach obiektów przestrzeni publicznej wprowadzenie pisowni wielką literą stojącego na początku wyrazu aleja, brama, bulwar, osiedle, plac, park, kopiec, kościół, klasztor, pałac, willa, zamek, most, molo, pomnik, cmentarz itp. (przy utrzymaniu pisowni małą literą wyrazu ulica), np. ulica Józefa Piłsudskiego, Aleja Róż, Brama Warszawska, Plac Zbawiciela, Park Kościuszki, Kopiec Wandy, Kościół Mariacki, Pałac Staszica, Zamek Książ, Most Poniatowskiego, Pomnik Ofiar Getta, Cmentarz Rakowicki;

d) wprowadzenie pisowni wielką literą wszystkich członów (oprócz przymiów i spójników) w wielowyrazowych nazwach lokali usługowych i gastrono-

micznych, np. Karczma Słupska, Kawiarnia Literacka, Księgarnia Naukowa, Kino Charlie, Apteka pod Orłem, Bar Flisak, Hotel pod Różą, Hotel Campanile, Restauracja pod Żaglami, Winiarnia Bachus, Zjazd u Kmicica, Pierogarnia Krakowiacy, Pizzeria Napoli, Trattoria Santa Lucia, Restauracja Veganic, Teatr Rozmaitości, Teatr Wielki;

e) wprowadzenie pisowni wielką literą wszystkich członów (oprócz przyimków i spójników oraz wyrazów typu imienia) w nazwach orderów, medali, odznaczeń, nagród i tytułów honorowych, np. Nagroda im. Jana Karłowicza i Poli Nireńskiej, Nagroda Nobla, Nagroda Pulitzera, Nagroda Templetona, Nagroda Kio-to, Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus, Nagroda Artystyczna Miasta Lublin, Nagroda Literacka Gdynia, Śląska Nagroda Jakości, Nagroda Rektora za Wybitne Osiągnięcia Naukowe, Nagroda Newsweeka im. Teresy Torańskiej, Nagroda Wielkiego Kalibru, Mistrz Mowy Polskiej, Ambasador Polszczyzny, Honorowy Obywatel Miasta Krakowa.

9. W zakresie pisowni prefiksów:

a) uzupełnienie reguły ogólnej: W języku polskim przedrostki – rodzime i obce – pisze się łącznie z wyrazami zapisywanymi małą literą. Jeśli wyraz zaczyna się od wielkiej litery, po przedrostku stawia się łącznik, np. super-Europejczyk;

b) dopuszczenie rozdzielnej pisowni z wyrazami zapisywanymi małą literą części takich jak super-, ekstra-, eko-, wege-, mini-, maxi-, midi-, mega-, makro-, które mogą występować również jako samodzielne wyrazy, np. miniwieża lub mini wieża, bo jest możliwe: wieża (w rozmiarze) mini; superpomysł lub superpomysł, bo jest możliwe: pomysł super; ekstrazarobki lub ekstra zarobki, bo jest możliwe: zarobki ekstra; ekożywność lub eko żywność, bo jest możliwe: żywność eko.

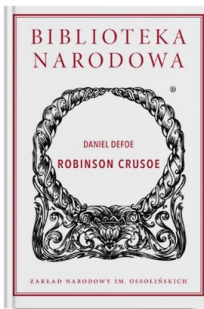
10. Wprowadzenie jednolitej łącznej pisowni części takich niby-, quasi- z wyrazami zapisywanymi małą literą, np. nibyartysta, nibygotyk, nibyludowy, nibyorientalny, nibyromantycznie; nibybłona, nibyjagoda, nibyklus, nibyliść, nibynóżki, nibytorebka; quasiopiekun, quasinauka, quasipostępowy, quasiromantycznie, przy zachowaniu pisowni z łącznikiem przed wyrazami zapisywanymi wielką literą, np. niby-Polak, quasi-Anglia.

11. Wprowadzenie łącznej pisowni nie- z przymiotnikami i przysłówkami odprzymiotnikowymi bez względu na kategorię stopnia, a więc także w stopniu wyższym i najwyższym, np. nieadekwatny, nieautorski, niebanalny, nieczęsty, nieżyciowy; niemiły, niemilszy, nienajmilszy; nieadekwatnie, niebanalnie, nieczęsto, nieżyciowo; nielepiej, nieprędzej, nienajlepiej, nienajstaranniej.

Wiadomości literackie

„Robinson Crusoe” wreszcie w całości!

Ponad 300 lat, tyle czasu trzeba było czekać nie pierwsze kompletne wydanie „Robinsona Crusoe” w języku polskim. Dopiero w 2025 roku za sprawą wydawnictwa Ossolineum ukazała się pełna wersja tej słynnej powieści, która należy bez wątpienia do kanonu literatury światowej. „Robinson Crusoe” do tej pory był wydawany zaledwie w dwóch pierwszych częściach, nowe wydanie uwzględni również trzecią, niepublikowaną dotychczas część. Powieść Daniela Defoe możemy poznać na nowo w prestiżowej serii Biblioteka Narodowa.

Ciekawostki literackie

Pewnego dnia Remigiusz Mróz otrzymał SMS, który dostaje wielu z nas. „Twoja paczka czeka na odbiór w paczkomacie”. Nie byłoby w tym nic dziwnego, gdyby nie fakt, że... Remigiusz Mróz niczego nie zamawiał. I wtedy w głowie pisarza pojawiły się różne myśli. „A co by było, gdybym pojechał po tę paczkę? A co jeśli odbiorę paczkę kogoś innego? A co jeśli w paczce jest bomba?”. Właśnie ta nietypowa sytuacja zainspirowała Remigiusza Mroza do napisania książki „Hashtag”.

Tajemnicza przesyłka

Książka Remigiusza Mroza „Hashtag” jest dostępna w wypożyczalni Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu

Wiadomości literackie

„Lód” Dukaja doceniony w Wielkiej Brytanii

W 2025 roku polski pisarz **Jacek Dukaj** odniósł znaczący sukces na brytyjskim rynku literackim dzięki angielskiemu wydaniu swojej monumentalnej powieści *Ice* („Lód”), przetłumaczonej przez **Ursulę Phillips** i opublikowanej przez londyńskie wydawnictwo Head of Zeus/Bloomsbury. W prestiżowym zestawieniu „Five of the best science fiction books of 2025”, opublikowanym przez „The Guardian”, „Ice” znalazł się w gronie pięciu najlepszych książek science fiction roku – obok autorów międzynarodowych i nowych nazwisk gatunku. Brytyjcy krytycy chwalą książkę za inwencję, złożoność i bogactwo świata przedstawionego, a także za to, że mimo swojej objętości „Ice” wciąga w barwną, filozoficzną podróż przez alternatywną Rosję i Europę.

Muzyka

Sarsa – twórczyni muzycznych opowieści

Marta „Sarsa” Markiewicz to wszechstronna artystka, wokalistka, autorka tekstów i kompozytorka. Urodzona 13 czerwca 1989 roku w Słupsku, zyskała rozgłos dzięki swojemu unikalnemu stylowi łączącemu różne gatunki muzyczne, charakterystycznemu wizerunkowi oraz wyrazistym tekstem piosenek. Z wykształcenia jest muzykoterapeutką, pracuje m.in. z dziećmi upośledzonymi. Prowadzi również działalność kamertonoterapii z jednostkami indywidualnymi. Ponadto co jakiś czas udziela się przy warsztatach muzycznych, starając się motywować młodych ludzi do twórczości własnej.

Zanim zdobyła popularność, brała udział w wielu konkursach muzycznych, m.in. w: ŠKODA Auto Muzyka, Bałtyk Festiwal

oraz Niemen Non Stop. Zaczynała z zespołem grającym alternatywnego rocka, FLUKTUA. Następnie grała ze składem Sarsa Parilla. Angażowała się też w różne projekty muzyczne. Sarsa próbowała swoich sił w programach typu talent show, takich jak The Voice of Poland czy Must Be the Music. Choć nie wygrała żadnego z nich, udział w nich otworzył jej drzwi do świata muzyki oraz pomógł zdobyć sympatię słuchaczy.

Sarsa zadebiutowała w 2015 roku albumem „Zapomnij mi”, który szybko zyskał uznanie słuchaczy i krytyków. Pochodzący z tego krążka singiel „Naucz mnie” stał się jednym z największych przebojów w Polsce, a sam album zdobył status platynowej płyty.

Kolejne wydawnictwa Sarsy to:

- „Pióropusze” (2017) – album utrzymany w stylistyce electropopu. Sarsa, będąca zarówno wokalistką, jak i współproducentką albumu, podkreślała w nim swoje zamiłowanie do eksperymentowania w warstwie dźwiękowej i tekstowej;
- „Zakryj” (2019) – album eksplorujący emocjonalne i osobiste tematy, podkreślający jej talent do pisania tekstów pełnych wrażliwości;
- „Runostany” (2022) – krążek, na którym artystka łączy tradycyjne polskie motywy z nowoczesnymi brzmieniami, ukazując swoje zamiłowanie do łączenia tradycji z nowoczesnością;
- „jestem Marta” (2023) – album wydany już pod szyldem Kayaxu, w którym do głosu dochodzi chęć odkrywania i eksplorowania nowej, alternatywnej części duszy wokalistki;
- „Miało być jak w filmie” (2025) – album ukazujący kolejne twórcze wcielenie artystki. Tytułowy singiel „Jak w filmie” opowiada o życiu przypominającym filmowy scenariusz. Inspiracją do teledysku były kultowe sceny filmowe, a projekt ukazuje wielowymiarowość Sarsy jako artystki i kobiety, łącząc elementy romantyczności, buntu i refleksji.

Sarsa współpracowała i współpracuje z wieloma artystami polskiej sceny muzycznej. Pisze utwory nie tylko dla siebie, ale również dla innych, co czyni ją niezwykle wszechstronną postacią w branży muzycznej. Jej zdolność do tworzenia piosenek łączących uniwersalne emocje z osobistymi przeżyciami buduje autentyczność jej twórczości.

Inspiracje wokalistki sięgają głęboko w różne obszary kultury. W swoich tekstach i teledyskach często nawiązuje do literatury, filmu oraz innych dzieł sztuki. Tworzy narracje, które odwołują się do szeroko pojętych tekstów kultury, dzięki czemu jej twórczość jest wielowymiarowa.

Jako artystka i jako człowiek Sarsa zachęca innych do poszukiwania własnej drogi twórczej oraz odwagi w wyrażaniu siebie. Jej konsekwencja w rozwijaniu swojego stylu, charakterystyczna barwa głosu, szczerość w tekstach i otwartość na eksperymenty muzyczne sprawiają, że staje się inspiracją dla nowych pokoleń artystów oraz dla swoich fanów, którzy cenią ją za autentyczność i wrażliwość.

Bądź z nami w kontakcie!

Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu

ul. Sienkiewicza 5
22-400 Zamość
tel. 84-638-49-39

Filia w Biłgoraju

ul. Żołnierzy Woj-
ska Polskiego 4
23-400 Biłgoraj
tel. 84 686 42 55

Filia w Hrubieszowie

ul. Ciesielczuka 1
22-500
Hrubieszów
tel. 84 696 26 39

Filia w Tomaszowie Lubelskim

ul. Zamojska 2
22-600
Tomaszów Lub.
tel. 84 664 38 38

Znajdź nas w sieci

www.bipe.pl

facebook.com/bp.zamosc

BipeTeka – Biuletyn Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu

Redaktor naczelny: Mateusz Sawczuk / Korekta: dr Dorota Mach

Adres: ul. Sienkiewicza 5, 22-400 Zamość, www.bipe.pl

Kontakt: mateusz.sawczuk@bipe.pl

Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu
zaprasza uczniów szkół podstawowych klas 7-8
na V edycję wojewódzkiego konkursu czytelniczego

CZY ZNASZ...?

ALANNA I INNI CZEKAJĄ NA CIEBIE!

I etap – 28.01.2026 r.
II etap – 04.02.2026 r.
III etap – 11.02.2026 r.

Regulamin i karta zgłoszenia na stronie www.bipe.pl